

OCW verheldert plan langstudeerders

OCW heeft in een Nota opheldering gegeven over het wetsvoorstel Verhoging Collegegeld Langstudeerders (32618).¹ De nota geeft antwoord op de informatieve vragen die de Vaste Kamercommissie over het wetsvoorstel heeft ingediend.² Ik dénk dat ik het nu begrijp, maar zeker weet ik het niet.

1. Bepalend voor de jaarlijkse opslag (3000 euro) op het wettelijk collegegeld is de cursusduur (C) van de bacheloropleiding waar de student momenteel staat ingeschreven. Zodra de student C+1 inschrijvingsjaren in bacheloropleidingen (welke dan ook, hetzij in het WO dan wel het HBO) verbruikt heeft (wanneer dan ook), is hij de collegegeldopslag verschuldigd. Zie echter mogelijke contraire opvattingen (punt 11).
2. Dezelfde grens (C+1) geldt voor masteropleidingen. De student heeft in principe één jaar opslagvrije uitloop op de cursusduur (C) van zijn huidige masteropleiding. Maar zodra de student C+1 inschrijvingsjaren in masteropleidingen (welke dan ook, hetzij in het WO dan wel het HBO) verbruikt heeft (wanneer dan ook), is hij de collegegeldopslag verschuldigd. De inschrijvingsduur van een deficiëntieprogramma (pre-master) voor studenten die een masteropleiding willen gaan volgen, wordt hierbij overigens niet meegeteld, want de pre-master wordt als een tweede bacheloropleiding beschouwd, waarvoor het lokale instellingscollegegeld verschuldigd is (zie punt 8).
3. De C+1 regel geldt ook voor deeltijdse en duale opleidingen (d), met dien verstande dat daarbij wordt gerekend met de cursusduur (C) van voltijdse opleidingen (v). Zowel bij voltijdse als bij deeltijdse en duale opleidingen ligt de grens dus op Cv+1. Overigens wordt de cursusduur (Cv) bij de Open Universiteit, evenmin als de inschrijvingstijd aldaar, vooralsnog niet bij de toepassing van de C+1 regel betrokken.
4. Als de cursusduur (C) in halve jaren is uitgedrukt, wordt deze naar boven toe afgerond tot hele jaren.

Naast deze vier hoofdpunten, zijn ook de volgende punten van belang:

5. Voor studenten met een handicap of chronische ziekte geldt een extra uitloop van één jaar, mits deze tevens in verband met de prestatiebeurs is toegekend. Zij mogen die extra uitloop naar eigen goeddunken verdelen over de bachelor- en de masterfase. Verder biedt het Profileringsfonds van de HO-instellingen mogelijkheden om bijzondere categorieën studenten financieel tegemoet te komen als ze getroffen worden door een collegegeldopslag (art. 7.51 WHW).³
6. Wat de collegegeldopslag betreft, geldt bij het tellen van de verbruikte inschrijvingsjaren 30 september als peildatum. Wie zich op of na na die datum uitschrijft, wordt geacht een heel inschrijvingsjaar te hebben verbruikt.⁴ Ook eerstejaarsstudenten die zich na de kerstvakantie uitschrijven, zijn de pineut. Maar wie zich na 30 september inschrijft, wordt niet geacht dat inschrijvingsjaar te hebben verbruikt.
7. Wie zich tijdens een inschrijvingsjaar uitschrijft, of zich pas in de loop van het studiejaar inschrijft, is het wettelijk collegegeld slechts verschuldigd over de maanden dat hij was ingeschreven (art. 7.48 WHW).
8. Als men ooit een bachelor- of masterdiploma heeft behaald, is men voor de inschrijving in een bacheloropleiding niet het wettelijke collegegeld maar het lokale instellingscollegegeld verschuldigd. En evenzo: als men ooit een masterdiploma heeft behaald, is men voor de inschrijving in een masteropleiding niet het wettelijke collegegeld maar het instellingscollegegeld verschuldigd. Een uitzondering geldt voor degenen die tegelijk twee opleidingen tegen het wettelijk collegegeld volgt en die een van beide opleidingen in de loop van een inschrijvingsjaar voltooit: de rest van het inschrijvingsjaar blijft het wettelijk collegegeld intact (eventueel verhoogd met de opslag). Een andere uitzondering geldt als men voor de eerste keer een lerarenopleiding of een opleiding op het gebied van de gezondheidszorg gaat volgen: in dat geval ressorteert de student onder het wettelijk collegegeld (al dan niet met langstudeerdersopslag).
9. Waar in voorgaande punten van bachelor- en masteropleidingen en -diploma's wordt gesproken, worden ook de oudere opleidingen en diploma's (zoals kandidaats- en doctoraaldiploma's) bedoeld. Maar de inschrijvingsjaren vóór 1991 tellen niet mee bij het bepalen van de hoogte van het wettelijk collegegeld.
10. De indieners houden voet bij stuk dat overgangsrecht voor zittende studenten onwenselijk is.⁵

11. Ik blijf evenwel nog zitten met de volgende vragen:

- 11.1 Op blz. 10 van de Nota wordt naar aanleiding van een rekenvoorbeeld van de SP-fractie gesuggereerd dat de C+1 regel voor een omwaai gebaseerd wordt op de cursusduur van de *eerstgekozen* opleiding.⁶ Na één inschrijvingsjaar in een driejarige WO-opleiding (C=3), zouden er in dat geval slechts drie opslagvrije inschrijvingsjaren voor een vierjarige HBO-opleiding (C=4) overblijven: 3+1-1. Volgens mij leidt de wetssystematiek tot een ander rekensommetje: 4+1-1. Ik word in mijn wetsinterpretatie gesterkt door een rekenvoorbeeld van de CDA-fractie betreffende de omzwaai van HBO naar WO (blz. 30-31).
  - 11.2 Maar een fundamentele vraag is hoe de term *een opleiding* in het wetsontwerp gedefinieerd is.⁷
- Ik ben een onwetende leek, van wie niet verwacht mag worden dat hij de fijne juridische kneepjes van

wetsteksten doorgrondt. Als ik de concept-tekst van de wetwijziging lees, dan zou ik daaruit kunnen opmaken dat de C+1 regel betrekking heeft op één opleiding (bijvoorbeeld de WO-bacheloropleiding Scheikunde, zoals aangeboden door instelling X) en dat voorgaande inschrijvingsjaren in *andere* opleidingen of *andere* instellingen buiten beschouwing blijven bij het berekenen van het jaar met ingang waarvan de collegegeldopslag verschuldigd is.⁸ Welke jurist kan mij uitleggen waarom deze (grammaticale) interpretatie onjuist is?

Wes Holleman
weblog onderwijs 20-3-2011
<http://www.onderwijsethiek.nl>

---

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/03/17/nota-n.a.v.-verslag-wetsvoorstel-verhoging-collegegeld-langstudeerders-32618.html>.

² <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=2474>; <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32618-5.html>.

³ http://www.st-ab.nl/wetten/0718_Wet_op_het_hoger_onderwijs_en_wetenschappelijk_onderzoek_WHW.htm.

⁴ Bij de prestatiebeurs daarentegen worden de beursaanspraken niet aangetast door niet-verbruikte studiefinancieringsmaanden.

⁵ Zie ook Geerten Boogaard in *Publiekrecht & Politiek* (17/3/2011). URL:

<http://www.publiekrechtenpolitiek.nl/boete-met-onmiddellijke-ingang-ii/>.

En zie ook: <http://rechtenforum.nl/forum/thread/title/collegegeld+verhoging+langstudeerders/t/31494/>.

⁶ Ik lees uit het SP-rekenvoorbeeld dat de betrokken student *onverrichterzake* omzwaait naar een andere (langere) opleiding, maar het lijkt erop dat OCW in zijn antwoord een alternatieve casus voor ogen heeft genomen: de student sluit de eerstgekozen, kortere opleiding *succesvol* af met een diploma.

⁷ Artikel 7.3 whw: Het onderwijs wordt door de instelling aangeboden in de vorm van opleidingen. Een opleiding is een samenhangend geheel van onderwijsseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken. (...) Elke [lokale] opleiding wordt (...) geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs. [Vervolgens wordt in artikel 7.4 e.v. de cursusduur van opleidingen geregeld, uitgedrukt in studiepunten (waarbij één cursusjaar voor 60 studiepunten staat).]

⁸ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/32618/kst-32618-2>.